Ч. 192 (14.441). Львів, четвер 27. серпня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік L...

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Директиви центральної ради безбожників в Москві на Европу.

РИГА, КАП. Центральна рада російських безбожників покликала до життя окремий комітет правників, який має занятися устійненням директив у ділянці унормування відносин між Церквою і державою там, де влада є в руках людового фронту. Комітет складається з 25 членів. Пятнацять — це москалі, всі інші ріжних національностей. За підставу до своїх нарад бере комітет протицерковний закон, що його проголосили в Росії в 1917. р. Цей закон увів релігійні переслідування. Тепер має цей комітет випрацювати окремі розділи і завести в них „улїпшення“, спираючися при тім ще й на новій конституції, що її проголосив недавно Сталін. По скінчених нарадах перешле комітет західно-европейським урядам людового фронту відповідний меморіял, а в нім подасть усі свої директиви. Таким чином большевицькі безбожники, що скриваються за маскою „ідеольогії людового фронту“ змагаються заволодіти цілою Европою.

Арабський світ проти В. Британії.

СИРІЙСЬКІ ДОБРОВОЛЬЦІ МАШЕРУЮТЬ НА ПАЛЕСТИНУ.

ДАМАСК, 26. 8. ПАТ. На зборах політичних провідників у Дамаску ухвалено вислати по 10-ох людей з кожної дільниці на поміч палестинським арабам. Понад 50 сирійців, здебільша учасників повстань друзів з 1925—26 рр. вирушило до палестинського кордону. Сирійська поліція та жандармерія старатимуться їх не перепустити.

Подібні випадки трафляються часто. Як положення в Палестині не зміниться, В. Британія наразиться на отвертий бунт всіх арабів.

ДАМАСК, 26. 8. ПАТ. Секція Червоного Хреста студентів медицини з Дамаску вибирається до Палестини на поміч раненим арабам. Британський консуль подякував їм за шляхотну ініціятиву та обіцяв підтримку.

КОМІНТЕРН КАПІТАЛІЗУЄ ПАЛЕСТИНСЬКІ ПОДІЇ.

ДАМАСК, 26. 8. ПАТ. По всьому краю комуністи поширюють летючки, взиваючи селян протестувати проти палестинських подій. Сирійські комуністи виступають рішуче проти Англії та жидів. Є це очевидно тактика Комінтерну, що намагається викликати заогнення на всьому Близькому Сході.

Транспорти зброї через Лісабону.

ЛЬОНДОН, 26. 8. ПАТ. Як подає „Таймс“ з Ліссабони, шведський корабель „Віборг“ вивантажив там транспорт муніції, а німецький „Камерун“ (який свого часу червона фльота притримала) 800 тон военного знаряддя. Транспорти правдоподібно призначені для повстанців.

НА ФРОНТАХ.

СЕВІЛЛЯ, 26. 8. ПАТ. Армія ген. Кієпо де Ляно заняла Залямер Ля Реаль (пров. Гуельва).

МАДРИД, 26. 8. ПАТ. Мін-во війни повідомляє: Людова міліція здобула м. Валь де Каза, де Тахо і Вілляр. На фронті Кордови зістрілено націон. літак. Червоні літаки бомбардували Овієдо. Кольона з Валенсії, що машерує на Теруель, розбила ворога. На фронті Сомосієри червоні посунулися вперед.

БУРҐОС, 26. 8. ПАТ. Націоналісти зістрілили 1 літак у Ґвадарамі, 1 в Астурії, 3 у Ґінузкоа. Астурійська кольона заняла Канкас де Овієдо. сотн. Мартін — Монеб Монтепена і Мароне сюр Еспіна.

ҐЕН. КАБАНЕЛЛЯС ПРОТИ АВТОНОМІЇ.

ЛІССАБОНА, 26. 8. ПАТ. Ґен. Кабанелляс заявив у пресовому інтерв'ю: Після перемоги національних військ диктаторська влада залишить народові свободу у виборі устрою. Ґен. Кабанелляс є проти автономії провінцій, з огляду на відстрашуючий примір Катальонії, зате не противиться деякій децентралізації влади при повному збереженні прав центральної влади.

НАВІТЬ ЛІКАРЯМ НЕ ВІРЯТЬ.

МАДРИД, 26. 8. ПАТ. Весь лікарський персонал університетської клініки та центрального шпиталю звільнено.

ІРЛЯНДІЯ В ОБЛИЧЧІ ЕСПАНСЬКОЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ.

ДЕБЛІН, 26. 8. ПАТ. Ірляндський уряд заборонив вивозити до Еспанії военне знаряддя.

ҐЕН. КАБАНЕЛЛЯС У СЕВІЛЛІ.

ЛІССАБОНА, 26. 8. ПАТ. Предсідник націон. урядового комітету (юнти) ґен. Кабанелляс приїхав учора до Севіллі.

Герої з Альказару.

РАБАТ, 26. 8. ПАТ. Севільська радіостація підмічує геройську оборону мавританського замку Альказару, де замкнулися учні старшинської школи з Толедо та кількадесять цивільних осіб. Націоналісти вислали з Кордови відсіч.

БУРҐОС, 26. 8. ПАТ. Головна кватира повідомляє, що націон. війська заняли Азуалькалю і Наваль Мераль де ля Мета; тепер машерують на Талявера ля Рейна.

Перед відступом червоні замордували в Азуалькамеї 20 закладників, висаджуючи вязницю динамітом.

ПАРИЖ, 26. 8. ПАТ. Як подає радіо з Ля Коруни, націон. війська відкинули червоних у пров. Терруель, здобули Віллянуева деллія Серена, зістрілили кілька літаків, наступають на Малягу та посунулися вперед у Астурії.

АНДЕ, 24. 8. ПАТ. Як повідомляє гол. кватира націоналістів, на ґвадарамському фронті атаку червоних заломили; вони лишили на полю битви кількасот убитих.

МАДРИД, 26. 8. ПАТ. Мін-во війни повідомляє: Червоні є тепер віддалені на 7 км. від Гуэски і на 11 км. від Теруемо.

ПОД СТЄНКУ.

БАЙОН, 26. 8. ПАТ. Военний суд в Більбао засудив на смерть двох сотників; приказ виконано. Як подає „Френте Популяр“, військовий суд засудив на смерть б. міністрів Мелькідеза Альвареза і Мартінеза Валеско та сина б. диктатора Міґуеля Прімо де Ріверу.

БУРҐОС, 26. 8. Авас. У Сан Себастіяні появилася епідемія тифу.

Чи Еспанія вже належить до СССР?

АНДЕ, 26. 8. ПАТ. Як повідомляє „Френте Популер“ з Барсельони, зорґанізовано там відділ червоної кінноти, що переїхав через вулиці під червоним прапором з написами „СССР“.

ПАРИЖ. 26. 8. ПАТ. „Еко де Парі“ повідомляє, що провідні становища в Еспанії віддають тепер чужинцям. Нор. контролю над залізницями і виїздом в Барсельони має совітський урядовець Бросьвий, у Мадриді велику владу має один з німецьких комуністичних вождів Фішер-Ноймер.

Дбаймо про порядок на прилюдних святах!

Львів, 26. серпня 1936.

Від якогось часу ми є свідками небувалих досі бешкетів на ріжних українських прилюдних святах. Знаємо причину тих авантюр: вона незалежна від нас, бо всі українські прилюдні масові виступи бувають використовувані доморослими большевиками (а то й чужонаціональними, як було у Насуєвичах) для сіяння заколоту. Кооперативні свята, посвячення Народніх Домів, щорічні традиційні поминки, — все одно, яка нагода, аби нагода для авантюри. І тих авантюр щораз більше. Набирають вони теж подекуди характеру дуже прикрого: страшенне прикра була подія у Верчанах, де комунарі зробили просто масакру серед української національної молоді, не зазнавши майже ніякого відпору, — але й не менш прикрою була подія на Маківці, де юрба просто переводила самосуд, при чому напевно чимало активних учасників того самосуду не здавало собі як слід справи, хто такий винуватець і яка його вина. Тому, що гомін про такі події миттю розходиться по всьому краю і викликує безліч коментарів та находить наслідувачів по обох сторонах, серед комунарів і національного громадянства, — та справа стає одним із найповажніших питань нашого дня.

Усунути взагалі авантюри з наших прилюдних свят ми не вспілі, бо — як сказано — не ми їх викликуємо, не ми їх хочемо. Але у нашій змозі страшенне утруднити авантюристам їхні „гостинні виступи“ і звести всякі евентуальні бешкети до таких границь, які в нічому не шкодилиб повазі свята. Можна і треба зробити це відповідною технічною підготовою свята, особливо — підготовою кадру численних, певних, свідомих і метких впорядчиків. Крім того, щоб усі учасники кожночасного свята дбали за порядок, мусять дбати за нього спеціяльні впорядчики, добре знайомі з місцевими людьми й обставинами. І тільки комітет, що уладжує свято, та його впорядчики відповідають за все, що на святі діється: вони не сміють допускати ані до гульні авантюристів, ані до самосудів юрби.

На масовім здвизі народу на Білій Горі трапилось теже, що серед паніки схвильовані люди кинулись були вже на одного поважного нашого громадянина, якого в останньому менті вирятував оклик когось із знайомих, що це такий то діяч. Здається, що це ввійде вже до репертуару провокаторських метод користаючи з замішання і дезорієнтації вказувати на найневинніших людей, що ось, мовляв, це комунар, який піднімав вгору пястук чи кричав „ганьба Україні“. В той спосіб можуть впасти жертвою найфатальнішої помилки найкращі патріоти: нічого й казати про страшні наслідки таких самосудів у громадських настроях. Не можуть теж повторюватись випадки такі, як на тій самій Білій Горі, щоб серед урочистого богослуження гурток парубків демонстраційно засідав грати в карти, або, щоб серед присутніх бушували кишенькові злодії, які — схоплені на гарячому вчинку — підіймалиб оклики політичного характеру, щоб викликати паніку.

Українські прилюдні свята були завжди ві-
домі зі свого зразкового порядку. Не кажемо вже
про передвоєнні часи в таким нпр. Сокільським
Здвигом у 1914. р., але вже й після війни ми ма-
ли нераз нагоду проявити зразкову технічну під-
готову масових виступів. Незрівнянними впоряд-
чиками на багатотисячних здвигах народу на що-
річних Зелених Святах у Львові, на Йордансько-
му святі і т. п., були пластуни. Після розвязання
Пласту знаменито виконували тому роботу лу-
говики. Пригадаймо той момент, коли величавий
похід УМХ був би у найтруднішому моменті, на
пл. св. Юра, закінчився повним хаосом, колиб не
луговики, що миттю силою відтиснули на боки й
палицями відгородили публику від дефілюючих
рядів. Демагогічна протилуговицька кампанія
намагалася здеґрадувати луговиків з належної їм
ролі впорядчиків на всяких більших національ-
них святах, але сьогодні нема вже ніякого сумні-
ву, що луговики й соколи, врешті члени льокаль-
них спортових організацій, як елемент найбільш
ідейний, фізично найсильніший і той, що най-
швидше орієнтується у ситуації, покликані до
того, щоб втримувати лад на всіх українських
масових прилюдних святах, не допускати до бешк-
кетів, схоплювати винуватців і не давати їх на
поталу самосудам, опановувати паніку та взагалі
панувати над настроями. Маси присутніх мусять
знати, що свято стоїть під охороною впорядчиків,
які єдино покликані вирішувати й ліквідувати
всякі інциденти. Те пересвідчення усуне з тепе-
рішніх масових свят атмосферу непевности й по-
денервування, викликану попередніми кологос-
ками, що ось готується знову якась провокація.
Опокій, дисципліна і послух супроти впорядчиків
мусять заступити гарячковий настрій, пригожий
для негайної, іноколи жалюгідної реакції не тіль-
ки словом, але й ділом.
Така дбайлива технічна підготова масових
свят з участю великої скількости вмілих впоряд-
чиків вимагалаб нам теж добування дозволу від
адміністраційної влади, яка тепер нерадо дає до-
звіл, рахуючись з тим, що на кожне наше при-
людне свято мусить мобілізувати дооколичну
державну поліцію, при чому ситуація поліції ін-
коли складна і незручна: власні впорядчики да-
леко швидше й легше можуть зорієнтуватись, де
діло з комунарською провокацією, де просте дрі-
бне непорозуміння, а де рука кримінальних еле-
ментів. Тому втримання ладу на наших прилюд-
них святах стає просто питанням дальшої екзис-
тенції тих свят, а також питанням національного
престіжу. Хай ніхто не може закинути нам, що
наші прилюдні масові свята це тільки клопіт для
чинників адміністрації і видовище для посторон-
ніх: хай навпаки устійниться слава нашого орга-
нізаційного хисту, який рахується з усякими
можливостями і в корені ліквідує усякі спроби
вносити в українське життя хаос.

—o—

Закордонна політика СССР
і Комінтерн та обовязок українців.

Льондон, 22. серпня 1936.

Був час, коли комуністичні провідники в Москві наївно вірили, що світову революцію треба тільки почати і вона сама розгориться. Москва стане столицею Совітського Союзу — Европи, є коли добре піде, то й цілого світа. Апетити Кремля не мали ніколи границь.

Та досвід доказав, що світова революція це утопія, бо не всі захоплюються московськими порядками. Для богатьох сама назва „большевик" це таблиця з пересторогою. Тому згодом Москва змінила свою тактику і повела систематичну, повільну агітацію, вступаючи одночасно на політичну арену Европи як „миролюбна европейська держава без ніяких підступних замірів супроти своїх сусідів. Офіційно Комінтерн нібито здеґрадовано до приватної інституції, а Літвінов став „апостолом мира" в Европі.

В дійсности цей мирний період московської політики, це ніщо інше як гарячкове підготування як не до світової революції, то принаймені до нападу на тих сусідів, що стоять на дорозі поширення московської експанзії. Москва зовсім не відступила від своєї мрії світової революції та створення широкого Совітського Союзу, хоч би тільки з частини Европи, — вона її тільки відложила до „слушного часу". Та небезпека буде висіти над Европою аж до хвилини розподілу Росії.

Англійські подорожні, що відвідують Совіти, дуже пильно слідкують за подіями в царстві Сталіна і ясно здають собі справу з ситуації. Перед кількома днями мав я нагоду говорити з одним англійцем, який недавно обїхав і Московщину і Україну. Він каже, що все вказує на те, що Москва дуже сильно і систематично підготовляється до аґресивного конфлікту. Розбудовує не молочарні чи ткальні, щоб помогти селянам і міському населенню, але фабрики моторів, сталеву індустрію для воєнних цілей. Звернено пильну увагу на дитячі садки і віджинлювання матерей, не з гуманного чи культурного обовязку, але тільки тому, щоб жінки були здорові та могли заступити в праці мужчин, коли їх вишлють на війну. Дитячі садки мають дбати про дітей, щоб матері могли працювати у фабриках муніції...

Одну політику ведеться у Женеві для консумції світа, а другу скриту ведеться у Мадриді, Парижі та інших містах Европи для власної користи. Щоб не викликати підозріння збросннями, вживає Москва відомої тактики, що проявляється криком „лови злодія".

Теперішня домашня війна в Еспанії це теж вислід одної з акцій Москви. Тільки большевицькі провідники, здається, не були докладно поінформовані про дійсне положення, правдивий поділ сил та про настрої населення. Підготовлювана комуністична революція, яка мала на меті перебрати владу при кінці липня — не дозріла, бо її випередили патріоти. Релігійного духа еспанського народу, який впродовж століть був опорою католицизму, не могла зломити навіть анархо-комуністична аґітація.

Коли еспанські патріоти повстали проти хиткого уряду, Москва скинула маску і відразу отверто почала підтримувати еспанських комуністів, проголошуючи збіркові акції (краще сказатиб — примусове оподаткування) висилаючи своїх емісарів до Мадриду і Барсельони є навіть приготовляючи добровольців до „боротьби з капіталізмом в Еспанії". Та коли показалось, що акцію Москви можуть використати далеко більше ефектовно ближчі сусіди, Італія, Портуґалія чи навіть Німеччина, Москва змінила тактику і всіми силами почала аґітувати за „невтральністю" в еспанському конфлікті. Заклики до збірок, протести пролетаріяту і т. д. зникли зі сторінок преси, вони ведуться далі тихцем. За кордоном всі знають, що Комінтерн дістав запевнення від комуністичної партії (себто московського уряду, ідентичного з партією), що совітська влада „не буде перешкоджати Комінтернові в його успішній акції в Еспанії", хоча Совіти офіційно прилучилися до групи держав, які бажають вдержати „невтральність" в еспанському конфлікті! (Днивн „Морнінґ Пост з дня 14. ц. м.).

Москва хотіла також захопити в свої руки владу у Франції. Як подає анґлійська преса („Морнінґ Пост" з дня 19. серпня, за „Ля Ревю де Парі") французькі комуністи мали почати револючію-переворот у Франції дня 11. червня, але в останній хвилині, не знати докладно з яких причин, Москва приказ відкликала. Дня 9. червня вислано вже спеціяльних аґітаторів до всіх провінціональних центрів, а комуністична партія в Парижі перебрала контролю над Ґенеральною Федерацією Праці. Дня 10. червня премієр Блюм зрозумів, що він готов у дуже короткому часі стати фігурою без значіння. Акція комуністів звернула увагу правих кол і „Кроа де Фе", організація французьких комбатантів, перевела мобілізацію сил, висилаючи свої відділи, щоб заняли стратегічні пункти. Пляни комуністів показалися надто ризиковними і непевними. „В останній хвилині Москва, вислухавши звітів соціялістичних послів, відкликала спробу замаху" — пише преса.

Це поза кулісами. Перед світом совітський уряд запевняє, що він не має нічого спільного з тими акціями, які веде Комінтерн і його філії в Парижі, Мадриді, Брюселі чи інших европейських центрах. Літвінов говорить одно, а московський Комінтерн робить своє, піддержуючи всіми силами революційну акцію в Еспанії та успокоюючи тих, що починають хитатися, „бо не треба побоюватись поважного спротиву від Анґлії, якої інтереси не покриваються з інтересами фашистів і наців" (про акцію Москви, „Морнінґ Пост" з дня 14. ц. м.).

Раптове зміцнення комуністичної акції по всьому світі викликало немилу для Москви реакцію саме в тих краях, де вона хотіла захопити владу у свої руки. Небезпека сконсолідувала протикомуністичні елементи Европи і дуже можливо, що Москва осягне зовсім протилежний результат від того, якого вона собі бажала.

Дуже мало людей знає, що не тільки в Парижі і Мадриді пляновано комуністичне повстан-

ня. Як подає бельґійська преса („Пей Реаль", Брюселя) в Бельґії викрили приготування до комуністичного повстання серед війська. Повстання було назначене на день 13. серпня і мало початися на даний знак комуністичної централі у Брюселі тим, що вояки мали відмовити послуху старшинам. Влада довідалася про комуністичний плян і в ночі перед назначеним речинцем арештувала біля 40 комуністів та зміцнила відділи жандармерії, поставивши сторожу у всіх військових бараках. Комуністичний „пуч" не вдався.

Не минає комуністична аґітація і інших країв. Не маючи великої симпатії між анґлійським робітництвом, стараються вони створити „спільний фронт" всіх лівих партій проти „небезпеки фашизму". До того фронту стараються вони притягнути також і середню клясу. „Не бачу виглядів для соціялізму в цьому краю, коли його не піддержить масово також інтеліґенція та спеціялісти..." — висказався значучо Дж. Б. Прістлей підчас літніх курсів „незалежної лейбур партії", (яка, на щастя, не має в Анґлії багато членів) в Лечвортс дня 12. ц. м.

Тактика московських комуністів не перебирає в засобах — тому тим небезпечніша. Вона звернена не тільки на творення революцій, але також на паралізування ворожих їй сил. В тому послуговується вона спритною методою нищити всякими способами неприхильні для неї організації чи людей, через викликування недовіря і підозріння. Коли лівий большевик Лев Троцький став писати реляції і Москва почала потерпати, що це може пошкодити її теперішнім диктаторам, відразу „викрито заговір троцькістів", а самого Троцького, що безпечно сидить в Норвеґії, проголошено „аґентом Німеччини", щоб здискредитувати його в очах його власних прихильників і спаралізувати активність троцькістів, своїх суперників.

Це — „домашні справи". Небезпечнішими методами є намагання паралізувати або нищити ті сили, що борються прямо з комунізмом і Москвою. Тут Москва насилає своїх аґентів, або вибирає їх зпоміж морально звихнених та жадних гроша членів навіть крайньо консервативних кругів та організацій і вони мають за завдання називати небезпечних для Москви людей... „приятелями Москви", щоб паралізувати їхню працю і вщепити недовіря до них між їх власними прихильниками. Ця метода поширена найбільше між російськими еміґраційними колами, але маємо випадки таких виступів і між українцями. На щастя, вони рідкі і надто прозорі, щоб на них не пізнатися.

Большевицька акція повинна застановити особливо український загал, бо він мабуть найбільш заінтересований з усіх націй. Під совітською владою жде на визволення поверх тридцять міліонів земляків. Щоб успішно протиставитися комуністичній небезпеці слід у першу чергу приступити до сконсолідування національних сил і створення національного протикомуністичного бльоку на найширшій платформі співпраці.

Д-р В. Ю. Кисілевський.

Ждав від большевиків шляхотности.

ЛЬОНДОН, 26. 8. ПАТ. У звязку зі смертним присудом ґенер. секретар Трейд Юніонів заявив представникам преси: „Московський уряд програв нагоду, щоб виявити, що він уміє бути не лише сильний, але й шляхотний. Кожний мусить обуритися, коли вясує собі, що підсудним — узброєним і позбавленим оборони — вимірив признання до вини.

Америка зброїться.

НЮ ЙОРК, 26. 8. ПАТ. Парлямент маринарки замовив учора у 4-ох фірм 3 контрторпедовці, що коштуватимуть разом 12,835.000 долярів та 3 підводні човни вартости 2,734.000 долярів.

Нагла смерть червоного вожда.

МОСКВА, 26. 8. ТАСС. 25. ц. м. помер після коротких важких терпінь вожд червоної армії Сергій Каменев, член центрального виконавчого комітету, шеф протилетунської оборони. Спеціяльний комітет під проводом Уншліхта уладить похорон на державний кошт.

СТРАЙК У ЛЕНІНГРАДІ?

РИГА, 26. 8. Доходять чутки, що у кількох великих фабриках у Ленінграді вибух протестаційний страйк проти смертних присудів.

НОВІ МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ У С.С.С.Р.

ЛЕНІНГРАД, 26. 8. Нім. Інформ. Бюро. Після процесу Зіновева і тов. прийшла нова велика хвиля арештувань. До вязниці попали не лише ті, яких підозрівають у симпатіях до троцькістів. Як говорять, до вчора арештовано кілька тисяч осіб.

ЛЬОНДОН, 26. 8. Як подає „Дейлі Експрес", у звязку з московським процесом арештовано 4-ох червоних генералів та 400 інших осіб. На Кавказі арештували 200 осіб, м. ін. стриєчного брата Сталіна Дм. Джугашвілі, під замітом грузинського сепаратизму.

У Київі розстріляли б. секретаря сов. посольства у Відні Коцюбинського.

ПРИСУД ВИКОНАЛИ.

МОСКВА, 26. 8. ПАТ. Присуд проти Зіновева і тов. виконано нічю з 24. на 25. ц. м. Вістку про це помістила — у „Хроніці дня" — лише „Правда" — одинокий часопис, який нині появився.

Олімпійський гай.

Як німці залісили пісковий пустар старими деревами.

Крім відомих уже ширшому загалові спортових рекордів останньої Олімпіяди осягнули німці, як аранжери, небувалий рекорд в організації Ігрищ.

Ігрища відбувались головно на новозбудованім, взірцево уладженім Державнім Спортовім Полі, недалеко Берліна, на якому крім величезного стадіону, масового поля, призначеного для святочних здвигів, де моглоб поміститися 120.000 людей, та безконечного числа інших майданів, басенів і адміністраційних будинків, стоїть ще комплекс будинків Академії тіловиховання та амфітеатр для вистав під голим небом на 70.000 глядачів. На приміщення змагунів всіх націй, які брали участь в Олімпіяді збудували у віддалі 15 км. від Спортового Поля, Олімпійське Село, що складається із 140 мешкальних домів, адміністраційного будинку та харчівні, в якій подавали змагунам страви. Розуміється, що й Олімпійське Село має свій стадіон, всякі грища та став для вправ змагунів. Доступ до Олімпійського Села в часі Олімпіяди був дозволений тільки для змагунів, посторонні, а головно жінки не мали до села доступу; змагунки мали свій захист на спортовому полі.

Годі собі уявити більший контраст, коли порівнаємо уладження і будівлі на спортовім полі та в Олімпійському Селі. На Спортовому Полі монументальні, в строгому стилі видержані маси з тесаного каміння в рямках героїчного краєвиду, а на селі партерові 8—12 кімнатні доміки серед ідилічної природи; там боротьба до останнього зусилля, тут спокій та відпруження для набрання нових сил.

Годі спинятись на описі будинків та уладжень Олімпіяди, коли їх знаємо тільки з друкованих публікацій. Неодин читач бачив їх мабуть у проспектах та на ілюстраціях, або чув їх описи в радіо. Може цікавіше буде почути кілька інформацій про городниче вивінування обох комплексів.

Державне Спортове Поле заложено на досі неуправлюваній пісковій пустині з дуже низьким дзеркалом грунтової води, 25—45 м. нижче поверхні поля, отже в умовинах доволі некорисних для городових культур. За час 2½ літ не лише сплянтували відповідно терен і побудували згадані вище будівлі та уладження, але й засадили прегарні плянтації, багатокільометрові алеї зі 40-літніх лип та окружили Поле вінцем пляново засаджених дерев, так, що під цю пору Спортове Поле робить враження, якби його збудовано серед від віків висококультивованого парку. Олімпійське Село заложено в куди корисніших умовинах, на легкоспадистому терені, покритому частинно старим лісом, а перетинає його незабудований багнистий потік. Тільки порівнання з фотографічними знимками первісного терену з теперішнім його видом дає змогу оцінити, скільки труду вложено на „уфризування" краєвиду, що під цю пору являється зудовою закутиною зі всіми характеристичними ціхами брандебурського краєвиду.

Яким чудом вичарували за такий короткий час стільки краси? Кілька сухих даних здивує певно неодного читача. Отже, поминаючи тяжкий труд, вложений на вирівнання терену і поліпшення почви, на будову доріг, уладження ставів та басенів — все це речі, які всюди виконували — пересаджено для створення плянтацій більше як 40.000 дубів, грабів, сосон, беріз, модеревів та інших дерев, різного віку та величини; декотрі з них доходили до 20 м. висоти та до 160 літ віку. Городничі роботи треба було виконувати, залежно від поступу робіт, ціле літо, від травня до вересня; бувало, що столітних великанів пересаджували в часі липневої спеки. Не зважаючи на такі неприятливі умовини, всі пересаджені дерева принялися. Приблизно 90 дерев треба було викинути, бо виявилося, що погано надаються до свого окруження.

Засадження олімпійських плянтацій є небувалим досі осягом у ділянці городництва. Правда, знаємо з історії, що вже греки та римляни засаджували цілі гаї старшими деревами, те саме пробував з успіхом Людвик XIV у Версалі, але це були лише відокремлені, дуже коштовні і не все успішні випадки. (В 1907 р. управа міста Берліна дала концесію на переведення підземної залізниці через Липську площу під умовиною, що підприємці пересунуть на інше місце дві шістьдесятьлітні липи; пересадження цих двох лип коштувало 10.000 марок). Тепер пересадили розмірно невеликим коштом, таку кількість дерев, що щільно заповнилиб вони кількагектаровий ліс, а є між ними ветерани, що памятають французьку революцію. Цей безприкладний і здавалось би неправдоподібний осяг завдячують німці строгому скоординуванню практичного знання своїх визначних городників із вислідами теоретичних праць, головно на полі біольогії рослин. На основі переведених всесторонніх досвідів випрацювали своєрідні і дешеві методи пересаджування старих дерев, що дозволили виконати цілу низку дуже ризиковних робіт, як показується, без ніякого ризика, а навпаки з можливо найкращим вислідом.

Досліди останніх десяток літ ствердили рішальну ролю бактерій для удержання живучости земних рослин. Ці бактерії є дуже вразливі на світло і на вогкість, а хлібороби здавен-давна заобсервували, що рослина росте головно нічною порою, що потвердили наукові мікрометричні досліди при нагоді будови олімпійських уладжень, виказуючи, що найбільший приріст рослина виявляє між 22 і 2 год. в ночі. Взагалі 90 прц. приросту припадає між заходом і сходом сонця, а лише 10 прц. між сходом і полуднем. Знову час від полудня до заходу виказує повний застій росту.

Спираючись головно на цих двох дослідах та пороблених в терені експериментах, пересаджували дерева тільки нічною порою, при чому дерева обкопували довкола стовбура в промірі, рівнім десятькратному промірові стовбура в висоті 1 м. над землею. Землю, що трималась коріння, старанно обкладали вогкими шматами, вязали дротами і дерево в стоячому стані перевожено на нове, відповідно приготоване та біольогічно уліпшене місце, старанно уважаючи, щоб при транспорті кора та корінь не ушко-

Л. ДАРТЕЙ.

ОСІНЬ.

— Чи це таке цікаве, що ти читаєш?

Пані Лятіє здвигнула раменами.

— Небелиці поначинювані фальшивими парадоксами...

— Чомуж не відложиш книжки?

Вона здивувалась. Він не мав привички перебивати її звичайної, вечірньої тишини. Тепер, коли побачила його з заложеними на спину руками, прийшло їй на думку, що він ходив уже довший час по кімнаті сюди й туди, тоді, коли вона читала книжку.

Не розуміла його нічим невиправданого схвилювання. Досі царило між ними спокійне, мирне порозуміння, як це буває у старших подружжях. Чомуж саме сьогодні він такий схвильований?

— Ти не читав сьогодні твоеї вечірньої газети?

— Ще прочитаю її... А де наш хлопець?

— Мабуть у городі... Хоче ще трохи перейтися зі Сімоною по свіжім повітрі.

Він чимраз дужче хвилювався.

— Гарна Сімона є вразлива на вечірній холод, хоч її літа...

— Алеж Жан... — засміялась вона. — Їй всього трицять пять!... Ще має час думати про гостець.

— Але й час уже не робити дурниць!

А коли його жінка взялася знову до читання, кинув нечайний, різкий запит:

— А що булоб, якби ми повернулись до Парижа?

Тим разом вона запротестувала.

— Як? Першого вересня вертались уже до Парижа? І ти це кажеш? Ти що завжди...

— Їзда сюди й туди гонить мене...

— В авті...?

— Мій Боже, мабуть старіюсь... Коротко, маю всього доволі й вимагаю, щоби ми вертались до Парижа...

Цікаве! Йому справді спішилося. Коли вона, як молода жінка не могла всидіти по шлюбі пів року на селі — він насміхався з неї... Щож стрілило йому тепер до голови? І саме тепер, коли вона так добре почувалась у затиші їхнього літнього мешкання.

Автім був ще тут і Гео... Що Гео, її сина найбільше вразить ненадійний виїзд, не сумнівалася. Чиж не сказав він сьогодні в часі їзди човном із матірю і Сімоною: Ех, коби ці ферії тривали до кінця життя!

— Дорогий Жане, — сказала Моніка енергійно — дуже мені прикро, але це неможливе! Май на увазі прислугу... і мешкання ще не упорядковане... Не говорю навіть про те, що маємо гостя...

— Ох, із Сімоною живемо за добре, щоби з того приводу робити історії... Автім, вона вже чотирнацять днів у нас...

— Алеж я запросила її на цілий місяць.

Нахмарився.

— Не гнівайся... дещо забагато...

— Що тобі сталося? Давніше...

— Давніше це не те, що тепер. Давніше ми не мали дорослого сина, що...

Вона не зрозуміла його. В очах блисли радісні проміньчики. Блисли й не згасали, доки вона говорила:

— Я дуже рада, що Гео рішив остатися з нами цілий вересень. Стільки літ покидав він нас,... завжди для прогульок, товаришів, спорту й танцю..., що я навіть не ждала від нього стільки радости з приводу побуту з нами.

Його брала нетерплячка:

— Прошу тебе!...

— Невже не тішишся, що маємо вкінці нашого сина виключно для себе?

— Якщо він залишався би тут для нас — інша річ!

— Жан, чуєш, не розумію тебе... Що хочеш тим сказати?

— Нічого страшного... Що робили ви сьогодні?

— Їздили човном.

— З ким?

— Зі Сімоною. От і все.

— Доволі. А що думаєте робити завтра?

— Гео хоче нас завезти автом до Лювесієнни.

— Очевидно, тебе й Сімону. А сьогодні вечері? Де є наш синок?

дились. Ново посаджені дерева не лише старанно підливали, але скроплювали відповідно спрепарованою водою, а в день заслонювали дерева від сонця. Для поліпшення почви ужива̄ли біольогічно збагаченої наверхні, уписканої при будові страд, з додатком торфового мулу, компостів з муравника і зелених погноїв, глини та інспектової землі. Штучних погноїв не дали ні грама. Отже навіть найстарші дерева принялися і не виказують лихих наслідків перебутої життєвої катастрофи, але навпаки, деякі з них, перенесені в біольогічно кращі умовини, виказали буйніший ріст ніж перед пересадженням.

Інж. Ю. Мудрак.

50 українських політичних вязнів у тарнівській вязниці.

В неділю 23. ц. м. вийшов на волю по двох роках в вязниці у Тарнові *Василь Сидор* зі Сокальщини. У тарнівській вязниці залишилися ще такі українські політичні вязні: 1) Белицький, 2) Барабаш, 3) Брух. 4) Будковський, 5) Гайдюк, 6) Гірник, 7) Горак, 8) Гринів, 9) Ґалецький, 10) Ґрица. 11) Заболотний, 12) Зацухний, 13) Заяць, 14) Звір, 15) Козловський, 16) Корда, 17) Корінець, 18) Костецький, 19) Куликовець, 20) Лемик, 21) Литвин, 22) Мада, 23) М. Максимів, 24) Т. Максимів, 25) Матла, 26) Ментух, 27) Михаць, 28) Мотилка, 29) Мушак, 30) Нидза. 31) Паньків, 32) Петерко, 33) Петрочук, 34) Попко, 35) Потапів, 36) Пришляк, 37) Прокоп, 38) Г. Проців, 49) С. Проців, 40) Решетило, 41) Саварин, 42) Скрипець, 43) Солошика, 44) Стаско. 45) Томіцький, 46) Угера, 47) Чех, 48) Чорній. 49) Шумський, 50) Шуран.

НАШЕ СОКІЛЬСТВО ЗА КОРДОНОМ.

Культурні громадяни держав майже цілого світу слідкували з зацікавленням за ходом міжнародніх змагань на арені сили й краси — XI. Олимпіяди в Берліні. Слідкували за ними й українці й не тільки слідкували, але й змагались. Змагались з досить добрими вислідами, але за невласні держави під чужонаціональними праворами.

Чому так? Хіба українці не мають своїх руханково-спортових організацій?

Мають, але ними загал українського громадянства реально цікавиться може найменше.

Балачок і суперечок про власні сили аж за багато. Та проте уява про власні сили нашого загалу відмінна від реальних поглядів на творення цих сил, так. як це є, наприклад, у німців або чехів.

Не маємо наміру когось обвинувачувати чи нарікати. Не легко перемогти незавидні життєві умовини. Наш нарід, що вчора пробудився до вільного життя, сьогодні має багато позитивних досягнень в усіх проявах національного життя. На одному з цих проявів — творення власної сили поза межами власної батьківщини, дозволимо собі бодай побіжно зупинитись. Цим здоровим національним проявом є наше Сокільство і його руханково-спортові чинности.

Початок української руханки за кордонами з помітними наслідками припадає на час світової війни. Тоді, заходами Союзу Визволення України були українізовані табори полонених вояків б. російської армії. З таких таборів заслуговують на згадку: Фрайштадт у Гор. Австрії та Раштадт, Зальцведель і Вецляр у Німеччині. До них приділено кілька десятків тисяч полонених вояків, що походили з Великої України. Між іншими національно-культурними організаціями поважну ролю відогравали руханково-спортові товариства загально-національного характеру (без поділу на правих і лівих), що мали назву „Січ". Ці „Січі" дали Україні перші кадри для Сірої й Синіх дивізій. Умовини життя в таборах — в неволі були незвичайно тяжкі. Але тут за найгірших умовин творило наше сіре козацтво те найкраще, що потребувала нація. І їх праця причинилась до цього, що в менті визвольної боротьби 1927—20. рр. український нарід виявив себе нацією, що прагне до незалежного життя.

Другий етап у розвитку української руханки й спорту за кордоном припадає на перші роки після нещасливого закінчення збройної боротьби в 1920. р. Огнищами руханково-спортової чинности були табори: Німецьке Яблінне, Ліберець та Йозефів в Чехах, де були інтерновані частини Української Галицької Армії. Тут у біді та недолі бувші вояки гартували своє тіло та дух, щоб перемогти моральну депресію програної боротьби та підготовитись до нових умовин життя в нуждених еміґраційних умовинах.

З таборів руханково-спортова чинність перенеслась до місць студій української, вже дозрілої молоді: Праги, Подєбрад, Брна, Пшібраму. Чинність українських спортових клюбів у цих містах була обєднатись в Українському Спортовому Союзі, що з ініціятиви Управи ЦЕСУС-а (Центрального Союзу Українського Студентства) повстав в 1924. р.

Дальший розвиток руханкової діяльности з головним осередком у Подєбрадах покликав до життя Союз Українського Сокільства за кордоном, що вмістив у собі Спортовий Союз та пережив гірші й ліпші часи у своїй діяльності.

Від 1932. р. осередок чинности Союзу Українського Сокільства за кордоном перенісся до Праги, де витревало провадить свою працю, обєднуючи руханкову діяльність як орґанізацій (Т-во в Празі, гнізда в Пардубицях, Ліберці, Ржевницях, Т-во в Буенос Айрес, Ля Фальді в Кордобі в Арґентині), так і поодиноких українських руховиків і руховичок.

Не дивлячись на неприятливі обставини еміґраційного, переважно мандрівного життя, українська руханка за кордоном набрала значної стійкости. Вимиваючи всі сумні явища еміграційного життя Українське Сокільство в релігійному й бадьорому настрою єднає в руханці здоровий карний елемент нації, що добро батьківщини ставить понад свої особисті й групові бажання та змагання. Наше Сокільство має скромне, але тяжке завдання — виховати кадр руханкових провідників, які в ріжних обставинах змогли б орґанізувати моральне і фізичне потомство нації. Своїми руханковими виступами як внутрі так і на зовні, українські соколи ведуть пропаганду про потребу здорового руху для творення власної національної сили.

Поза руханковою діяльністю, Союз Українського Сокільства за кордоном має свій незалежний місячник „Український Сокіл". Часопис цей має академічний характер. В ньому поважно трактуються питання фізичного й морального виховання та обговорюються шляхи для осягнення національного ідеалу.

У своїй праці наше закордонне Сокільство співпрацює з Українськими Пластунами та, оскільки це можливе удержує найтісніший звязок зі своїм краєвим Сокільством. Українські соколи певні, що своєю постійною, витревалою працею на полі фізичного виховання вони приведуть до обєднання більшости українських руховиків і спортовців незалежно від їх партій, для яких фізичне й моральне здоровля нації вище за ріжного роду політичні переконання.

Нарід, що має здорове ядро, не боїться ніякого поневолення. Така нація все буде мати змогу виступати назовні під власним, національним прапором для добра й слави власної батьківщини, а внутрі бути міцною як панцир, до якого розбиваються всі ворожі зусилля.

В. Прохода.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

До Палестини відплив з Мальти один курінь шотляндської граничної сторожи.

Німецькі націонал-соціялісти зберуться у другому тижні вересня на партійний зїзд у Нірнберзі.

Китайська юрба напала в Ченґту на готель, де мешкало кількох італійців. Одного з них убили, другого ранили.

У британській кольонії Мальті введи устрій подібний до інших брит. коронних кольоній.

До Франції приїхав німецький міністер господарства Шахт з офіційною візитою.

—o—

ФРАНЦУСЬКИЙ СТРАЙК ПОШИРЮЄТЬСЯ.

ПАРИЖ, 26. 8. ПАТ. В Ліль проголосили страйк транспортові і докові робітники, щоб підтримати страйкуючих вуглекопів.

—o—

НАРЕШТІ.

БУЕНОС АЙРЕС, 26. 8. ПАТ. Вчора вечером підписали тут протокол про відновлення дипльоматичних взаємин між Парагваєм і Болівією.

— Вже знаєш... в городі.

Вона раптом почервоніла.

— Ага, на зміну... з гарною Сімоною... самою.

— Скажи, що це все має означати?

— Алеж зовсім звичайну річ, моя кохана..., я саме, що наш синок не залишився тут задля нас... хоч це може тобі прикро...

Вона зовсім не здивувалась, бо знала вже віддавна, що тільки гарні очі молодої вдовички тримають сина при матері. Але, що це вадило? Коби тільки тут залишився!

Однак Жан не хотів того зрозуміти.

— Дозволь... Справді не знаю, чи ти сліпа, чи тільки примикаєш на все очі!

— Жан!

Тепер пані Моніка направду злякалась.

— Вибач, але не маю на це слів. Неможливе, щоби ти не звернула уваги на те, що довкруги діється. Гадаю, що погляди й поведінка хлопця є дуже вимовні.

Вона відповіла:

— Очевидно. На красу нашої приятельки він настільки невразливий, як кожний, хто до неї наблизиться... Настільки як я... і ти.

— Ох, я... засміявся глумливо.

А вона пригадала собі, що перед кількома роками сама була заздрісна за приятельку-красуню. І не дуже була певна гарячого кохання свого мужа.

— Алеж так,... подумай... пригадай собі... пять або шість літ тому... Вона правдива ворожка. Що молодий двацятилітній молодець піддався її чарові — це нічого страшного. В кожнім разі не може мати ніяких поганих наслідків.

— Коротко і ядерно. Ти оправдуєш цей невинний флірт.

— Адже це ніякий флірт! Хлопяча химера..

Тепер він почервонів. Його брови стягнулися і він закричав:

— А я тобі кажу, що вона провокує і манить його рухами нервової кітки, так як це тільки вона зуміє. А її наївність, знаємо! А ті невинні проходи й гутірки! Купелі у вузькім ловитинкім костюмі! І ті прогульки, що на них її руки опиняються на твоїх плечах! А їзда автом, коли у вузькім возі так тісно одно біля другого сидить. І мрійливі вечорі в городі, де...

Раптом блисли в його очах якісь спомини. Він скипів:

— Ох, до біса! — закляв і витягнув затиснені пястуки в сторону чорної темені вікон.

Її прошибнула нагло дрож. Втиснулась дужче у фотель і дивилась на нього... дивилась...

— А це ще не все — говорив він немов у гарячці — маю надію, що ще нічого більше не скоїлося... Пізніше гидкі взаїмні торги... Значучі погляди при сніданню, скрипливі двері, обережні кроки в ночі... на коридорі...

— Сімона це зрівноважена жінка!

Іронічне викривлення змінило це кохане обличча як гидку, чужу пику. Крикнув, якби хотів скинути зі себе ввесь гнітучий тягар:

— Зрівноважена?!... Ех, коби ти знала!..

Це все, що він сказав. Чи треба висловлюватись ясніше? Чи не знала вона вже всього? По цілих роках обережности зрадився зі своєї тайни... Це дурниця, що з того тільки терпіння і грижа для неї зродиться... Найважніша річ ратувати хлопця — її хлопця з нестерпного положення.

На звалищах свого життя перемогла Моніка слова, що рвались їй зі серця, тиснулись крізь зуби... Останками зусиль затиснула їх знову.

А відтак, по хвилині, похиливши голову, сказала йому охриплим голосом:

— Болить мене дещо горло,... може краще вернемось завтра до міста.

В плутанині своїх почувань сама не знала, що більше її хвилює, чи колишня зрада, чи журба, що через нього терпітиме її син.

Як жахливо терпітиме він. Цеж ясне, що коли вони повернуться до Парижа, Сімона поїде до свого далекого провінціонального міста. Як жахливо терпітиме він!

Всі інші терпіння зблідли, щезли...

— Моя дитина,... моя дитина!...

А щоби Жан не запримітив, що її морозить із зворушення, задзвонила зубами.

— Сьогодні правдивий осінній холод... осінній холод...

Переклав Роман С…

Великі голодові заворушення на Совітській Україні.

Смерть селян під обстрілом скорострілів у Дніпрі. — Масові арештування і знущання над голодними селянами. — Оголошення военного стану.

БЕРЛІН, 26. 8. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Одеси, що голодові заворушення на Совітській Україні зростають з кожним днем, не зважаючи на оголошення военного стану для червоної армії. В окрузі Полтави, де голодне населення кинулося на військові магазини, дійшло до крівавого бою між робітниками і селянами та вояками червоної армії, в якому згинуло від куль 23 особи, тепер дійшло знову до заворушень. Арештували коло 200 осіб. Також в околиці Конотопу большевики арештували кількасот робітників і селян, які виявляли своє невдоволення з реквізиції всього збіжжа і приміщено їх у концентраційнім таборі за кільчастим дротом. Їх жде строгий присуд за саботаж.

Голодові заворушення поширилися одночасно і на Північному Кавказі, у Курщині та Саратівщині. В Білянську над Доном кількасот селян і робітників напало на комісаря червоної армії, який реквірував збіжжа і вбили його. Зате військові відділи виарештували населення цілих сіл з сільрадою на чолі, а 18 осіб розстріляли на місці за спротив. У Зеленкові над Дніпром дійшло до таких жахливих подій: Коли прибув відділ червоної армії, щоб арештувати мешканців за спротив при реквізиції збіжжа, кількасот осіб намагалося переплисти човнами Дніпро. Хоч між утікачами були здебільша жінки і діти військо почало обстрілювати нещасних утікачів за човнах. Підчас переполоху наслідком стрілянини перекинулися два човна і 40 осіб згинуло у хвилях Дніпра.

РОБІТНИКИ ЗАНЯЛИ МАҐІСТРАТ У ХОЛМІ.

ВАРШАВА, 26. 8. ПАТ. 24. ц. м. рано 120 робітників, занятих при водопроводних роботах у Холмі, покинуло працю, домагаючись надто великої підвишки платень, яку годі прийняти. Підбурені переворотовими елементами заняли сходову клітку у будинку міської управи, наслідком чого унеможливили правильну працю міської управи. 25. ц. м. над раном тих робітників усунула насилу поліція, яка арештувала 10 аґітаторів. Слідство веде прокураторська влада. 25. ц. м. в год. 12. всі робітники приступили до праці.

ВЕЛИКА ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА НА СИБІРІ.

Згинуло 11 осіб, 3 особи ранені.

МОСКВА, 26. 8. ПАТ. ТАСС повідомляє: Дня 23. ц. м. в околицях Нікуліна над Єнісеєм упав гидроплян. 11 осіб згинуло, 3 ранені, ранених вирятували рибалки. З Москви виїхала до Красноярська окрема делеґація.

МАКС БУРКЕР „ПІД РАТУШОМ“???

Мирова конференція при участи Гітлєра і Сталіна?

НЮЙОРК, 26. 8. ПАТ. Кружляє тут чутка, що президент Рузвельт після реелекції в листопаді ц. р. задумує скликати мирову конференцію, на яку запросить короля Едварда VIII., канцлєра Гітлєра, Сталіна, Мусолінія та президента Лєбрена.

Чутка ця походить із президентового окруження. Запросять теж представників Китаю, Японії і інших держав.

Читайте „Діло“!

Дипльомати посередничать.

ДИПЛЬОМАТІЯ ПОСЕРЕДНИЧИТЬ.

АНДЕ, 26. 8. ПАТ. Райтер. Дипльоматичні представники европейських та південно-американських держав роблять зусилля, щоб злагідити долю вязнів та цивільного населення.

ШВАЙЦАРСЬКА НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

БЕРН, 26. 8. ПАТ. Швайцарський уряд загрозив вязницею до 6 місяців і гривною до 10.000 фр. особам, які виїхалиб до Еспанії, щоб взяти участь у боях і які велиб збірку та аґітацію на користь воюючих сторін. Ці постанови звернені у першу чергу проти соціялістичного лідера і голови женевського кантону Ніколь, що вже аґітував за поміччю Еспанії.

НЕ ВІРИТЬ.

ПАРИЖ, 26. 8. ПАТ. Представникові „Парі Суару“ заявив б. есп. прем. Кіроґа, що не вірить в успіх посередництва в еспан. громадянській війні, „бо годі погодити вогонь з водою“. Війна затягнеться ще довго.

ЩЕ ОДИН ДИПЛЬОМАТ ПЕРЕЙШОВ ДО НАЦІОНАЛІСТІВ.

СОФІЯ, 26. 8. ПАТ. Есп. посол зі Софії Карльос де Міранда подався до димісії та зголосився до диспозиції уряду в Бурґос.

ПАРИЖ, 26. 8. ПАТ. Есп. консуль з Бордо подався до димісії.

ВИБУХ МУНІЦІЇ У МАДРИДІ.

БУРҐОС, 28. 6. ПАТ. Радіокомунікат з Ля Коруна повідомляє, що в Мадриді дійшло до вибуху муніції на тетуанській площі. Велика кількість міліціянтів убитих або ранених.

ДАЛЬШІ РОЗСТРІЛИ СТАРШИН У МАДРИДІ І БАРСЕЛЬОНІ.

МАДРИД, 26. 8. ПАТ. Спеціяльний трибунал засудив нині на смерть 5 старшин з баталіону циклістів, яких розстріляли.

БАРСЕЛЬОНА, 26. 8. ПАТ. Нині в год. 6-ій рано розстріляли у форті Моіху майора Льопеза Амора і трьох капітанів.

Не вільно переводити масових збірок між шкільною молодю.

ВАРШАВА, 26. 8. ПАТ. Міністер освіти й віроісповідань виданим недавно обіжником поручив наново обмежити якнайбільше всякі складки та збірки по школах, при чому треба додержуватися таких приписів: а) у відношенні до складок: 1) звернути спеціяльну увагу на виховний бік, себто на якнайбільшу правильність вплачування кожним учнем рівномірних складок, 2) ті складки не можуть переступати місячно на одну ціль від одного учня у вселюдних школах суми одного сотика, а в середніх загальноосвітніх і фахових суми 25 сот., б) у відношенні до збірок і надзвичайних датків — можна їх орґанізувати лише серед батьків (опікунів) і вони мають їх віддавати уповажненим до того членам (шк. опікунам) чи спеціяльним комітетам або батьківським кружкам. Без спеціяльної згоди м-ства не вільно робити ніяких змін у повищих постановах.

Ґен. інсп. Ридз-Сьміґли їде до Парижа.

ВАРШАВА, 26. 8. ПАТ. У пятницю 28. ц. м. виїзджає до Парижа ґенеральний інспектор збройних сил ґен. дивізії Ридз-Сьміґли. Ґен. інспекторові товаришитимуть: шеф головного штабу ґен. бриґади Стахевич, шеф бюра інспекції полк. Стпелецький і адютанти ротм. Вакере і ротм. Горох.

Підчас кількаденного побуту у Франції ґен. інспектор збройних сил візьме участь у маневрах французької армії.

Нагла смерть пос. ред. Стпічинського.

В середу 26. серпня ц. р. в год. 4.45 помер у Парижі посол і редактор „Курієра Поранного“ Войтіх Стпічинський. Перед тижнем ред. Стпічинський вернувся з відпустки з Отвоцька і виїхав до Парижа у спеціяльній політично-пресовій місії. Довша подорож виснажила ред. Стпічинського і по кількох днях він помер від надмірного ослаблення серця в 42 році життя. До готелю приїхав негайно амб. Ю. Лукасевич і занявся приготуванням похорону.

Дальші арештування комуністів у Варшаві.

Влада безпеки ліквідує далі комуністичні й комунізуючі орґанізації у Варшаві. У вівторок арештували 40 комуністів, у середу переводили далі ревізії й арештували понад 30 осіб. В арештованих забрали багато документів, звітів, записок і т. п. Між арештованими є один лікар, кількох інтеліґентів і кільканацятьох ремісників.

—o—

Закарпаття.

ҐУБЕРНАТОР ГРАБАР ІДЕ ДО РУМУНІЇ.

Міська рада м. Сату Маре в Румунії запросила ґубернатора Підкарпатської Руси Константина Грабара, щоби взяв участь у державнім румунськім святі, яке відбудеться 29. серпня ц. р. в Сату Маре. Ґубернатор Грабар згодився взяти участь і виїзджає до Сату Маре зі своїм секретарем д-ром Лакайничем 28. ц. м.

КІЛЬКИ ДІТЕЙ ПРИПАДАЄ НА ОДНУ РОДИНУ НА ЗАКАРПАТТІ.

Наше Закарпаття має найбільший природний приріст населення в середущій Европі. І так „Соціяльні Ревю“ подає, що в 1934-35 р. на Підкарпатській Руси лише 4 відсотки всіх родин мали по одній дитині, 8 відсотків родин по дві дитини, 15 відсотків родин по три дитини, 20 відсотків — по чотири, 15 відсотків — по пять, 15 відсотків — по шість і 23 відсотки понад шість дітей. Словом більша половина, бо 53 відсотки родин має найменше пять і більше дітей.

Радіокутик.

Увага радіослухачі...

Великий Літній Конкурс „Польського Радія“ буде замкнений 31. серпня. Залишається таким чином лише кілька днів для тих радіослухачів, які з якихнебудь причин не могли взяти участи в Конкурсі до цього часу.

Отже, треба поспішитися з відповіддю на адресу „Польського Радія“: Варшава, Мазовецька 5 — Літній Конкурс „Польського Радія“, щоб нарівні з усіми здобути шанси виграння дуже цінних нагород, призначених для тих, хто відгадає день, годину і хвилину радієвої авдиції, наданої в часі від 16. до 30. вересня ц. р. з Вистави Металевого і Електротехнічного Промислу в Варшаві.

Ця вистава буде відкрита 30. серпня і від дня відкриття почнуться концерти з радієвої студії на виставці.

16. вересня буде початком авдицій, серед яких надаватимуть пропаґандову авдицію.

РАДІО НА ЗМАГАННЯХ ҐОРДОН-БЕННЕТА.

Всі добре памятають переживання, очікування і неспокій за долю змагунів у часі минилорічних змагань Ґордон-Беннета. В цьому році нас чекають такі самі переживання. Неоцінені заслуги віддає змагунам підчас лету „Польське Радіо“, інформуючи їх про атмосферичні умови. За прикладом минулих років і цим разом будуть надавати не тільки у день, але в часі нічного лету, комунікати, завдяки яким змагуни матимуть постійний контакт з землею, відчуваючи на собі око радія.

Другим типом радієвої обслуги в часі змагань будуть трансмісії для радіослухачів із старту та відомости про вислідк лету, які надаватимуться безпосередньо після того, як прийдуть вістки від змагунів.

РІЛЬНИЧА ПРОГРАМА.

У понеділок 31. серпня год. 12.05 — „Рільнича скринька“.

У вівторок 2. вересня год. 12.05 — „Рільничі відомости“.

У середу 2. вересня год. 12.08 — „Рільнича скринька“.

У четвер 3. вересня год. 12.08 — „Лісові новинки“.

У пятницю 4. вересня год. 12.08 — беіда п. н. „Про заправу сівного збіжжя“.

У суботу 5. вересня год. 12.03 — „Огляд рільничої преси“.

Присилайте передплату!

АБД ЕЛЬ КРІМ НЕ ВТІК.

ПАРИЖ, 26. 8. Авас. Вістка про втечу Абд
ель Кріма з Реюніону виявилася неправдивою.

НОВИНКИ.

**— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІР-
МАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧА-
СОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА
ОГОЛОШЕННЯ.**

**— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА,
що всякі оповістки про загальні збори, концер-
ти, відчити, товариські сходини, посмертні згад-
ки та вістки особистого характеру міститимемо
тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Вписи до Вищого Музичного Інституту ім.
М. Лисенка у Львові.** Вписи від 31. серпня ц. р.
Початок науки 4. вересня ц. р. Централя: вул.
Шашкевича 5, Філіяльні кляси: а) Личаків, вул.
Крупярська 15 (домівка Р. Ш. ім. Князя Льва),
б) Жовківська дільниця, вул. Жовківська 62, до-
мівка Р. Ш. ім. Короля Данила, в) Богданівка,
вул. Церковна, домівка укр. захоронки. Повний
консерваторійний плян навчання: Відділи сольо-
вих та оркестральних інструментів, сольоспіву
(концертового та оперового), збірні теоретичні
та практичні предмети (2 хори, 2 оркестри, ка-
мерні вправи), дірігентський курс (одно- і дво-
річний), композиція, курс ритмічної гімнастики
методою Жак-Далькроза, курс декламації, дра-
матична школа. Вищому Муз. Інститутові ім.
Лисенка у Львові, як школі зачисленій до най-
вищої „А"-групи мистецьких шкіл, прислугову-
ють права державних шкіл. Секретаріят урядує
від 31 серпня в год. 10—12 і 15—18 тел. 237-15.
У філіяльних львівських відділах від год. 15—
16. Подробиці в афішах. 2571 1—2

— **Вписи до Музичного Інституту ім. М. Ли-
сенка в Тернополі** на шк. рік 1936/37 кожного
дня почавши від 31. серпня ц. р. Програма нав-
чання за пляном Міністерства Освіти для арти-
стичних шкіл. Коли зголоситься відповідне чи-
сло кандидатів, почнуться правильні лекції нав-
чання з обсягу драматично-декляматорського
мистецтва, яке вестимуть фахові учительські
сили. — Управа. 2567

— **Реєстрація українців у Німеччині.** На схо-
динах „Живої Ґазети" Спілки Українців у Ні-
меччині в четвер, 27. ц. м. в год. 20.30 (Шарльо-
тенбурґ, Ґервінусштр. 25) відбудеться вільна
дискусія на тему: „Справа реєстрації українців
у Німеччині".

— **Моторово-експресові потяги** будуть курсу-
вати від 3. вересня ц. р. на лініях Львів—Терно-
піль і Львів—Борислав. Подорож зі Львова до
Тернополя триватиме 105 мінут, причому потяг
задержується по 1 мінуті на стаціях Підзамче,
Красне, Золочів і Зборів. Тепер потяги потрібу-
ють на це 3½ до 4 години. Отже швидкість но-
вого потягу переходить 100 км. на годину. В
моторовому вагоні є місце для 77 осіб. Переїзд
зі Львова до Борислава триватиме 90 мінут, при-
чому потяг задержується по 1 мінуті в Стрию і
Дрогобичі. Получення, раніше і вечірне, з наф-
товим басейном дуже корисне. Мешканці Дрого-
бича і Борислава можуть користати м. ін. в
львівського театру. Від 14. вересня буде ору-
хомлений між Львовом і Бориславом другий
моторово-експресовий потяг. Їзда новими потя-
гами коштує тільки, кілько білет III. кл. поспіш-
ного потягу і доплата за місце, залежно від від-
далі, напр. до Тернополя 1.50 зол. Безплатні бі-
лети неважні. До вагону можна брати ручний
багаж до 25 кг. Відізд зі Львова до Тернополя
год. 15.25, з Тернополя до Львова 21.27. Відізд
зі Львова до Борислава 0.06, з Борислава до
Львова 6.48. Відізд другого моторово-експресо-
вого потягу від 14. вересня зі Львова до Бори-
слава 9.02, з Борислава до Львова 21.45.

— **У справі підземелля під самбірською цер-
квою** телефонують нам із Самбора: Вістка, яка
появилася в польських часописах (за ними пов-
торили й українські щоденники) у справі від-
криття підземелля самбірської церкви не покри-
вається з правдою. Переведені роботи викону-
вано в порозумінні з консерватором д-ром Ко-
більником. Докладний опис буде у своїм часі
поданий до публичного відома.

— **Людовці до Берези.** До ізоляційного табо-
ру в Картуській Березі вислано двох діячів поль-
ської людової партії: Станислава Ніту із Жу-
ровиць пов. Бжеско і Владислава Ринцаржа з
Борку пов. Бохня. Перший із них зорганізував
15. ц. м. відомий народній похід до Вержхосла-
виц, другий співділав у влаштуванні нелегаль-
ного походу і зборів 15. ц. м. в Погвіздові пов.
Бохня, де й промовляв.

— **Зловживання в громадській господарці.** Ко-
ломийський повітовий староста перевів люстра-
цію громадської управи в Камінках пов. Коло-
мия і ствердив грошеві зловживання, яких до-
пустився писар Моров. Староста припинив його
в урядуванні і справу передав прокуратурі.

— **Протижидівська акція.** В Скоморохах пов.
Бучач хтось вибив у ночі шиби у всіх жидів-
ських домах, ранячи при цьому каменем Сару
Найфельд. У звязку з тим поліція арештувала
кількох українців.

— **Присуд на комуністів.** В Рівному відбувся
процес проти 13 українських комуністів. Усіх
засуджено на кари вязниці від 2 до 12 літ. Пі-
сля відчитання присуду засуджені почали спі-
вати „Інтернаціонал".

— **В справі десятьох судових урядовців з Ко-
сова,** арештованих за зловживання, запав у ко-
ломийському окружному суді такий присуд:
Сорохана засуджено на 8 місяців вязниці з за-
стосуванням амнестії, Цісаря на 10 місяців з
припиненням на 3 роки і Никорука на грошеву
кару, знесену амнестією. Інших увільнено.

— **Львівська хроніка.** У львівському шпиталі
померла служниця Петронеля Нитка, що хо-
силася, переладувавши шлунок клюсками. —
При вул. Мохнацького 13 повісилася 59-літня
вдова по купцеві Естера Зайдман, яку мали ви-
кинути з мешкання, тому що не платила комор-
ного.

— **Краєва хроніка.** В Надвірній військовий
мотоцикль, кермований рядовим Феліксом Ру-
дзінським, переїхав на смерть 5-літнього хлопця
Казимира Ваґеля. — У звязку з убивством Ро-
наса і Рахелі Діямандів у Стільсьну пов. Жида-
чів арештовано Івана Венчика з тогож села.
Здогадуються, що вбитим украдено 100 до 200
зол. — В Татрах замерз 17-літній Михайло Ка-
ван, член прогульки жидівської молоді з Коло-
миї. — До ріки Стрия кинув хтось із поля 12
кіп вівса на шкоду Дмитра Корчинського, 6
солтиса Корчина Шляхотського і 5 кіп вівса на
шкоду Йосифа Вайцнера з Корчина Рустикаль-
ного. — До молочарської кооперативи в Гал-
щинцях пов. Скалат вломилися злодії й забрали
70 кг. масла та 18 кіп яєць. — На залізничій ста-
ції в Калуші згинув кондуктор товарового по-
тягу зі Станиславова Антін Сарва, придавлений
стовчаками підчас пересування вагонів. — В
Сивці Калуській побилися за дівчину парібки,
причому згинув Янь Булавинець, а тяжко пора-
нили Василя Хомина. — В Задучу коло Святи-
на арештовано Василя Назарука за крадіж го-
динника на шкоду С. Ґорука і кількадесять
срібних монет на шкоду В. Чабанюка. — На лінії
Стрий—Моршин вештаються по потягах зло-
дії, що обікрали кількох пасажирів на більші
грошеві суми. — В Городці пов. Лісько 20-літ-
ній Микола Кріль убив 24-літнього Дмитра
Кучмизника, що удержував любовні зносини з
його жінкою. — На дорозі біля Динова пов.
Березів 16-літний Мечислав Пасцяк напав на
Шумана Шварца й зрабував йому 33 золотих.
Пасцяка арештовано.

— **Згоріло збіже.** В загороді Евгена Квятков-
ського в Шилах пов. Збараж вибухла 22. ц. м.
пожежа і знищила 22 копи пшениці, 10 кіп яч-
меню, 10 вівса, 4 жита і 14 кіп вики, загальної
вартости 1.200 зол. Крім того згоріло 45 кіп
пшениці на шкоду Г. Вінтера зі Збаража, що
зложив своє добро на подвірі Квятковського.
Причина пожежі загадочна.

ЕЛ. КА. 4

ПІДЛЮТЕ.

Посвячення віллі. — Концерти.

(Докінчення).

Нарешті ще одна новинка. Дня 10. VIII. ц. р.
поблагословив Преосв. Єп. Ніярадий „ясну"
віллю. Благословення мав довершити сам Отець
Митрополит, але в той день падав такий ряс-
ний дощ, що неможливо було трудити О. Ми-
трополита. По благословенню дому гостив п.
проф. Панчишин достойного гостя Преосв. Ніяр-
радього, епископа Крижевацької Югославії,
духовенство та адміністрацію дібр. Серед щи-
рих побажань вибилося вірне й прегарне сло-
во о. пароха Патрила з Перегінська, який ска-
зав: „Історія Підлютого запише золотими бу-
квами імена трьох людей, а саме, Високопрео-
священного Митрополита Андрея, о. мітрата
Войнаровського та проф. Панчишина". У від-
повідь на це проф. Паньчишин крім своїх ду-
мок і памяти пригадав іще статтю проф. Крип'я-
кевича, де подана історія дібр Перегінська та
лікувальних джерел Підлютого. Цей момент
скромности великого лікаря та благородної
людини, що, мовляв, не ми перші почали і, дай
Боже, щоб ми не останні продовжали велике
діло розбудови живця, тієї перли, що блистить
в українських руках, зробив на присутніх гли-
боке враження.

Треба ще згадати про одну цінну річ, вкл́ад
в нашу місцеву культуру, а саме про лісовий му-
зей, який власним трудом заложив та розбудо-
вує п. інж. Микола Саєвич з Лютошар. Всі роди
деревини, особливости каміння, дерев та звірні
цієї частини Карпат можна вже оглядати (як
хто хоче, примусу нема) в цім музею, який його
творець скромно називає малим початком.

Не знаю чому, але Підлюте почало дістава-
ти в опінії (страшна, апокаліптична, двірська)
марку живця для „вільномулярів", себто осіб
старшеньких собі, які мають до діла з вапном,
піском, чи камінням у нирках, у жовчі чи міху-
рі. А молодь — щож вона має там робити? Та-
бори молоді на Остодорі та на Соколі дають
на це ясну відповідь. Але поза таборами на-
збиралося багато молоді місцевої та гостей.
Це ствердили найкраще влаштовані директором
живця вечерниці з танцями, із джезовою музи-
кою та буфетом. Їдальня перемінена на балеву
салю була за тісна, щоб помістити всю молодь,
охочу до танцю. Правда, на ті вечерниці не-
можливо було би запросити якогось гітлерівця,
бо котрась із двох сторін була би відійшла, але
танці, танґа, фокстротти відходили, як вода в
Лімниці. Та чи тільки ці модерні танці мали
успіх? На перших вечерницях відгуляла наша
молодь так чудово коломийку у 10 пар, що
старшим, яким „зими" ноги вже не дозволяли
на цей танець, аж тепло робилося коло серця.

Мистецька жилка теж найшла тут свій ви-
слів. Живець відвідала Марія Сокіл і А. Руд-
ницький. Марія Сокіл викликала щирий, глибо-
кий подив, зібравши рясні оплески у всієї пуб-
лики, не тільки в українців, але й у поляків та
жидів, які є лікуванцями у живці, або працю-
ють у лісовій фірмі.

З другим концертом українських пісень ви-
ступила наша молоденька співачка п. Люба
Німців. Милу несподіванку зробила підчас од-
ного підвечірку всім гостям живця, теж гість
Стефа Дециकेвич, сестра сенатора, що співає у
віденськім радіо. Її основно вишколений, пре-
гарний меццосопран опановував не тільки дуже
акустичну сальку, але й слухачів. Польські, ні-
мецькі та французькі пісні, виведені були з та-
кою виразною вимовою, що я, хоч ні в зуб не
розумію по французьки, мав враження, що ті
слова розумію. Гідним акомпаніятором був д.
Гамота, лікуванець Підлютого, емеритований су-
довий радник, що гри на фортепіяні ще не пу-
стив на емеритуру.

Останньою імпрезою сезону, прегарним фі-
налом був концерт артиста співака Михайла Го-
линського. Що саля була повна публики, жад-
ної артистичних вражінь, про це не треба й го-
ворити. Та треба тут ще додати, що півтори
години саля „ходором ходила" то від прегар-
ного співу артиста, при знаменитім акомпані-
менті А. Рудницького, то від оплесків. Дуже
симпатично вражав цей концерт добором пі-
сень та їх композиторів. Людкевич, Степовий,
Н. Ніжанківський, М. Гайворонський, Балтаро-
вич, Недільський, стара война, а вкінці Пуччіні
оперові арії.

Підлюте закінчивши свій літній сезон, жде
тепер на митця-маляря, і на прегарну, теплу,
гірську осінь, яке позолотить ліси та обличчя
лікуванців, які прийдуть на осінній сезон.

—o—

— **Електрифікація Радилова.** В Радилові скін чили будову електричного заведення, а саме дві трансформаторові стації, воздушну роздільну сіть і лінію високої напруги від границі тернопільського воєвідства до Радивилова. Експльоатувати цю лінію хоче міська управа в Бродах, яка пересилковим шляхом з брідської електрівні доставлява би струм до Радивилова.

— **Засудили адвоката за образу суду.** В городському суді в Соснівці відбулася розправа проти адвоката д-ра Гофмокля-Островського за образу суду. Після процесу проти Ґжешольського адв. Гофмокль-Островський в телеграмі до суду, де заповів апеляцію, вжив образливих слів, за які потягнули його до карної відповідальности. Городський суд у Соснівці засудив його на місяць арешту і 5 зол. гривни. Засуджений зголосив апеляцію.

— **З Польщі.** Місто Катовиці мало в дні 15. серпня ц. р. 131.600 мешканців, з того 67.237 жінок. — В летунській катастрофі під Краковом згинув пільот-хорунжий Млинарчик і обсерватор Йосиф Кавала. — На морі біля Гдині перевернувся каяк, причому затонули францішканин кс. Носоль і дентист Барановський, оба із Вронок. — На приходство в Пйотрковіцах напало кількох озброєних бандитів і зрабували кільканадцять золотих. Опісля ограбили власника фільварку та Яна Ліновського, шкільного інспектора з Варшави.

— **Школа без дітей.** В Ковалеві біля Бидгощі шкільна влада зачинила вселюдну школу, бо забракло дітей у шкільному віці. Управителя школи перенесли на іншу посаду.

— **Грім відкрив скарб.** На подвірі одного чеського селянина у Вранові біля Праги стояла від соток літ камінна фігура, що не звертала на себе уваги ні мистецькою роботою, ні оригінальним стилем. Недавно підчас бурі грім ударив у цю фігуру і розвалив її на кусники. Зпід каміння блиснули золоті ланцюги, монети зі золота та срібла і т. п. Показалося, що внутрі фігури находилася цинова скриня з цінними скарбами. Золоті ланцюги, перстені, запинки і нараменники мають не тільки матеріяльну, але й археольоґічну вартість. Знавці оцінили скарб на кілька мільйонів зол. Урядова комісія досліджує походження предметів, що не представляє великих труднощів, бо на перстенях, нараменниках і чашах вириті герби. Покищо нема сумніву, що скарб походить з часів 30-літньої війни.

— **Млинок на мухи.** Один селянин на Мазурах (Сх. Пруси) взявся оригінальним способом виганяти мухи. Доведений до розпуки мухами, що тисячами літали в хаті, пішов зі синами до стодоли і приніс до кімнати млинок до чищення збіжа. Відчинили вікно і пустили млинок у рух. Повстав такий вітер, що в короткому часі в хаті не стало ні одної мухи. Те саме зробив в оборі та стодолі. Так повторив кілька разів і від того часу міг у хаті спокійно їсти та спати. Тепер в одній польській ґазеті радить робити так іншим селянам.

— **Оздоровлення сліпого з роду.** Славний італійський окуліст проф. Нойшулер оздоровив 15-літнього хлопця, що мав катаракту обох очей і був сліпий з роду. Професор перевів на ньому чотири хірургічні заходи і спеціяльне лікування. Хлопець видить тепер зовсім добре.

— **Звір зперед 25 міліонів літ.** В нюйорському природничому музеї можна оглядати найбільшого ссавця, що жив на землі тому 25 міліонів літ. Велитенський звір, що над реконструкцією його кістяка врешті працювали літами, називається балюхітерієм. На думку природознавців цей звір жив на пустині Гобі в Азії. В тодішній ґеольоґічній добі це місце було покрите густою, буйною ростинністю й багате в озера та ріки. З уваги на розміри кістяка природознавці думають, що балюхітерієм було вдвоє вище від жирафи та вдвоє більше й тяжче від слона. Подібний був до носорожця. Перші сліди кістяка знайшли в 1922 р. в північному Белюджистані, а дальші останки кістяка відкрили в пісках пустині Гобі, де кілька літ вела праці американська наукова експедиція під проводом д-ра Ґренджера.

З листів до Редакції.

Прошу помістити ласкаво у Вашому цінному щоденнику таке моє повідомлення:

„Подаю до прилюдного відома всім, а особливо тим П. Т. Громадянам, які знали мене як редактора „Народньої Справи", „Дзвіночка" й „Золотого Колосу", що з днем 1. серпня ц. р. я перестав працювати в Видавництві п. Івана Тиктора.

Щиро дякую за вміщення цього повідомлення, прошу приняти вислови моєї глибокої пошани.

Юра Шкрумеляк.
Львів, вул. Гофмана 18.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед окружним судом у Рівному відбулася розправа проти 25-літнього Артима Гавдишина зі Шпанова, пов. Рівне. Прокуратор притягнув підс. Гавдишина до відповідальности за приналежність до ОУН і за протидержавну промову в дні 22. березня ц. р. у селі Полянах на Костопільщині. Підсудний до вини не признався, додав лише, що є націоналістом і симпатиком ОУН. Трибунал засудив підс. А. Гавдишина на 7 років вязниці і на втрату громадянських прав на 5 років тому, що в 1935. р. він був уже засуджений на 10 місяців за ОУН.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Страйк будівельних робітників у Тернополі скінчився 18. ц. м. Підприємці погодилися на підвишку платень. Одначе тепер столярі задумують страйкувати, бо їхня винагорода дуже низька.

Конфіската порнографічної літератури. Тернопільська поліція перевела ревізії по всіх книгарнях і кіосках та сконфіскувала велику кількість порнографічної літератури і листівок.

Виступи хору Д. Котка у Тернополі. В днях 22. і 23. серпня ц. р. концертував хор Д. Котка в салі „Міщанського Брацтва". Хор своїм вдатним виконанням народніх пісень очарував публику, яка з захопленням нагороджувала співаків голосними оплесками за кожну пісню.

СТРИЙ.

Відновлення парохіяльного дому. Мило буде стрийським громадянам на души по поворот[illegible] до Стрия. Коли в неділю, чи в храмовий празник Успення Пр. Д. Марії, зайдуть до своєї парохіяльної церкви, то побачать біля церкви гарний відновлений будинок, який став окрасою цієї частини міста. Гарний, чистий, білий мов сніг — це резиденція стрийського пароха. Новий парох слушно вважав, що мешкання пароха повинно бути репрезентативне і таке, щоби міщани не стидалися, що їх духовний пастир мешкає в обдртанім будинку, до якого культурному парохіянинові не хотілося заходити і до нього признаватися. Завдяки впливам нового пароха о. крил. Івана Винницького президент міста і міська рада в Стрию вивасиґнувала відповідну частину грошей до ремонту парохіяльної резиденції. Парохіяни теж давали щиро відповідні датки так, що заходами церковного брацтва, спеціяльно міщан п. Ґрубського Павла і Дубика Павла відреставровано прегарно зовні і внутрі парохіяльну резиденцію, де вставлено паркетові підлоги, кафлеві печі, зарубано банню і корчі, які закривали перед людським оком 40 літ не ремонтований будинок. Маґістрат зобовязався причинитися до тревалої огорожі парохії і дати хідник та коло приходства і церкви утворити малий город з кльомбом квітів. А і в середині церкви до нового іконостасу приїхав новий павук, який також заходом нового пароха о. крил. Винницького куплено за квоту коло 600 зол. Це за пять місяців гарне свідоцтво для нового пароха, а для Стрия запорука, що може на другий рік будемо мати поширену церкву та прибудовану захристію. Щасть Боже у праці для церкви і парохії.

Нові варстати праці української молоді. Пресова дискусія і безвиглядність роздобути посади переконала меткіших з нашої інтеліґентної молоді, що вільні фахи — головно торговля, це ті ділянки, які мусять стати варстатом праці та дати їм прожиток. У Стрию маємо вже крім кількох корінних крамниць, де продають і маґістри фільософії — також українську фабрику содової води, крамницю з залізом, а на ринку маємо два українські страгани з дешевими текстильними товарами для села. Початково дивувалися стрияни, але згодом цей примір певно заохотить ще й інших. А вже крайній час взятися до того всім, хто може і має бодай трішки охоти та солідности. Треба лише свідомим одиницям заохотити село і місто, щоб купували тільки у своїх.

БОРЩІВ.

Свято в честь бл. п. С. Петлюри. Святочно виглядала саля Народнього Дому в Борщеві дня 16. ц. м. Сцена прибрана цвітами, по середині сцени також прибраний цвітами портрет бл. п. Отамана Симона Петлюри. На салі повно гостей, які прийшли віддати поклін і вшанувати память Великого Борця, що впав з руки жида-комуніста. На свято прийшов теж новий староста Борщева, що залишився до кінця програми. Коротке і ядерне вступне слово виголосив дир. Баглай, реферат про С. Петлюру сказав дир. Васильців. На програму, крім вступного слова і реферату, зложилося ще кілька пісень мужеського і жіночого хору та дві деклямації. Цілість робила дуже гарне й культурне враження. Приємно вражало те, що на салі було багато селян з доколичних сіл, які прийшли разом з міщанами зміцнити духа у спільній думці про Того, що впав у боротьбі за волю України.

СТАНИСЛАВІВ.

Свято в честь Ів. Франка на Гірці відбулося мин. неділі. На програму склалися: промова м-ра Яр. Ясеницького, деклямації малих дітей і продукції муж. хору „Думка". Ціла програма пройшла з повним моральним успіхом. Шкода лише, що публики було так мало, яка від якогось часу збайдужніла до справ читальні „Просвіти" і не виявляє найменшого зацікавлення просвітянським життям. Всеж таки ми віримо, що тому гуртові енерґійних одиниць, який тепер старається розбудити гірчан із спокійного сну, вдасться поставити Гірку на належному місці, як це бувало давніше, коли Гірка була прикладом для інших.

Свято дитячих садків у Станиславові не відбулося, бо заборонила адміністраційна влада.

Сокільське свято у Станиславові відбудеться 6. вересня ц. р. на площі М. К. О. Програма свята зладжена дбайливо і дає запоруку, що організатори ставляться до справи поважно, а це в свою чергу дає певність, що станисл. громадянство явиться масово на свято.

З цирку „Корона". В цирку йде знову змінена програма. На перший плян вибивається шкіц оперетковий „Ясьне Карабін". Пані входять задармо. На днях цирк виїздить до Коломиї.

Б. Л.

Спорт.

КРАЄВІ ПЛИВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

Визначені на дні 29. і 30. ц. м. Краєві пливацькі змагання викликали зрозуміле зацікавлення, не тільки в рядах змагунів-пливаків, але також у широких колах наших спортовців та людей, яким добро і розвиток українського спорту лежить на серці. Це зовсім зрозуміле, бо це перші, по довгій, бо аж чотирорічній перерві, краєві змагання. Мають вони виказати, чи за останні роки розвинувся гарний пливацький спорт, що має в життю велике практичне значіння.

Які можуть бути вислідн змагань? На це питання годі дати якунебудь, навіть приблизну відповідь. Коли на останніх краєвих пливацьких змаганнях у р. 1932. приїхали зі Заліщик брати Юрійчуки і добули цілий ряд рекордів, перемогли всіх реномованих львівських пливаків, здавалося, що львівські змагуни навчені таким досвідом, візьмуться до праці, щоб і в цій ділянці спорту задержати своє передове становище. На жаль змагання в минулих роках не відбулися і ми не мали змоги переконатися.

Про змагунів із краю та про їх осяги маємо дуже скупі дані. Важко догадуватись, чи провінціональним пливакам удасться повторити осяги Юрійчуків. Однак листа зголошень ще не замкнена і несподіванки все можливі.

Коли форма та можливости змагунів із краю є невідомі, львівські пливаки вже дали нам про себе знати на окружних змаганнях. Безперечно пішли вони вперед, а найкращим доказом є те, що осяги Юрійчуків поволи зникають з листи рекордів. На чільні місця серед львівських змагунів вийшли пливаки з С. К. Черник та в останньому сезоні загрожують їм змагуни молодої водної секції Ќ. Л. К. Між цими двома клюбами піде дуже завзята боротьба за першенство в клюбовій пунктації, а мабуть і за почесну назву найсильнішого пливацького клюбу в краю.

Технічну підготову до змагань веде К. Л. К., який організує ці змагання з припоручення Українського Спортового Союзу. Змагання відбудуться на ставі „Світезь" не зважаючи на погоду. Початок змагань першого дня в год. 15.30, другого в 15.30. Точну програму конкуренцій на оба дні змагань подамо в слідуючому числі.

РУСЬ — НАХОД.

В найближчу неділю грає Русь на своїм грищі в Ужгороді чергові змагання за мистецтво чеської державної ліґи з С. К. Наход. Ці змагання, надіємось, Русь виграє. Чеська преса переповнена похвалами для поставн нашої дружини на перших змаганнях у Празі і пише, що Русь програла рішуче за високо й незаслужено.

Нові книжки й журнали.

Ол. Бабій: ДВІ СЕСТРИ, повість. Видавництво „Сад" ч. 1. Львів 1936. Стор. 128. ф. 16°.

Театри

Український Національний Хор під мист. проводом Дм. Котка.

28. VIII. Жидачів.
29. VIII. Стрий.

Тому, що в Нар. Домі в Стрию грає кіно, хор виступить в салі Німецького Дому.

Великий Театр:

Четвер, 27. VIII. год. 8. веч. „Пані презесова".

Пятниця, 28. VIII. год. 8. веч. „Пані презесова".

Театр Ріжнородностей:

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Їх Ексцеленція бабуся".
АТЛЯНТИК: „Рітмайстер фон Верфен".
ВАНДА: „Невільники з Ванделяй".
ГРАЖИНА: „Карнавалова ніч" із Мозжухіном, „Вацусь".
КАСІНО: Пластична фільма „Цікавий тиждень у Касіно".
КОПЕРНИК: „Цвітка Гаваю" з Мартою Еґерт.
МАРУСЕНЬКА: „Серця зі сталі".
МЕТРО: „Циганські мельодії".
МІРАЖ: „Юдіка" (з Дж. Альпар і Густ. Фреліхом), „Вероніка" (з Фр. Галь).
МУЗА: „Касіно де Парі" з Аль Джонсоном.
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Комедіянт".
ПАН: „Жінка без маски", „Ввесь Париж співає".
РАЙ: Амфітріон.
СВІТ: „Амфітріон".
СТИЛЕВЕ: „Доктор Ікс", ревія „Під волос".
ТОН: „Пекло Китаю".
УТІХА: „Тайна д-ра Чандлера", ревія „Жінки на відпустці".
ХИМЕРА: „Малий король".

Фотоплястікон.

(пл. Марійська 5.)

Прага.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 27. серпня 1936.

Відень (506,8) 12.00 Концерт, 17,25 Солісти, 22.10 Орх. концерт, **Братислава** (298 8, 18.10 Китиця пісень, **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. квартет, 19.10 Військ. орх., 22.15 Сальон. музика, **Париж** (1648) 17.00, 13.00 Легка музика, 16.30 Пісні й сольо на саксофоні, 17.00 „Ле Жуер", ком. Ренарда, 20.00 Спів, 21.45 Симф. концерт, **Білгород** (437,3) 17.00 Спів, 18.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 14.15 Легка музика, 22.50 Танк. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00. Музика, 18.00 Солісти **Кельн** (455,9) 13.13 Орх. концерт, Год баритон, 16.15 Пісні й форт. твори Шуберта, 20,45 Давня й нова брит. музика, **Мінхен** (405,4) 17.00 Соната на віол. і форт. Регера, 18.00 Байрайт. концерт, 19.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта, **Будапешт** (549.5) 12.05, 20.40 Циг. музика, 17.00 Спів, 17.55 Форт. 19.00 Сальон. музика, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 17.15 Вок. концерт, **Рим** (420,8) 13.10 Орх. концерт, 17. 18 Вок.-інстр. концерт, 20.45 „Арлезіяна" оп. Чілеї.

Пятниця, 28. серпня 1936.

Відень (506,8) 11.05 Зальцбурський фестіваль: Концерт під дир. Арт. Тосканінія, 11.20 Концерт для молоді, 19.55 Військ. орх., 22.10 Розр. музика. **Брно** (315,4) 18.20 Шубертові пісні, **Прага II.** (249,2) 20.00 „Ревія" оп. Вайса, 21.00 „Дон Хуан" музика Моцарта, Ліста, Штравса до тексту Байрона, Дельтерля, Ленава, **Париж** (1648) 11.00, 12.15 Легка музика, 17.30 Концерт симф. орх., 20,00 Віольончеля, 20.45, 22.45 Концерт, **Білгород** (437,3) 15.15, 17.20 Нар. пісні, 18.30 Сп. річитаЛь, **Берлін** (356,7) 14.15 Легка музика, 16.30 Розр. музика, 19.00 З радієвої вистави, музика, пісні, 20.00 Веселий вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00, 14.00, 21.10, 22.30 Музика, **Мінхен** (405,4) 17.00 Солісти, 18.00 Концерт, 21.00 Літо в музиці, хор, орхестра, **Будапешт** (549,5) 13.30 Солісти, спів, форт., 17.00 Сальон. музика, 18,50 Дуети на скр. контрабас, 21.30 Концерт оп. орх., **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 15.15 Розр. музика, 20.40 Концерт форт. дуету й пісеньки, **Рим** (420,8) 17.15, 19,00 Легка музика, 21.20 Орх. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 27. серпня 1936.

11.57 Сигнал часу, 12.03 Мельодії для всіх. гр. пл., 12.13 Полудневий денник, 12.23 Орх. концерт, 14.30 Програма на сьогодні, Трохи інформацій, Легка пісонька у мист. виконанні, з гр. пл., 15.30 Господарські вістки, 15.45 Для ст. дітей: Цікаві пригоди від природи, 16.00 Популярний концерт, 16.45 Відч. „Суспільна роля КОП-у", 17.00 Форт. річитаЛь, 17.30 Музика, спів із гр. пл., 17.50 Сухопутний шур над морем, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Розбудова Великого Львова, 18.15 Грають табакирки, гр. пл., 18.25 Літер. хвилини найомолодших, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Рекляновий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви (Німеччина): „Спаєтия" ком. Ірмтравт Гугін, 19.30 Перпетуум мобіле впродовж 60 хвилин — орх., 20.30 Технічна скринька, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Пісні у вик. Перковської-Крисевичевої, сопран, у супроводі форт., 21.30 Орг. річитаЛь Фед. Нововейського, 22.00 Спорт у Позвані, 22.10 Спортові вістки, 22.15 Музична мозаїка, пісоньки, скрипка, вібрафон, форт., з гр. пл.

Пятниця, 28. серпня 1936.

11.57 Сигнал часу, 12.03 Туристичний інформатор 12.08 Життя товариств, 12.13 Полудневий денник, 12.23 Ріжні мельодії, 14.30 Програма на сьогодні, Трохи інформацій, Для розривки, гр. пл., 15.30 Господарські вістки, 15.45 Гутірка з хорним, 16.00 Голоси природи, орх. концерт, 16.45 Репортажі з Полісся: Рибна господарка, 17.00 Концерт солістів: Франка Морінї кольоратурне сопр., фортепіян, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Від Орлова до Карви, 18.10 Імперіо Аргентіна, гр. пл., 18.25 Програмова скринька, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Рекляновий концерт, 18.45 Гутірка, 18.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 19.00, 20,15 Китиця фільм. мельодій, орх., спів, рефрени, форт., 19.30 Трансм. з Італії: Народня музика, 20.00 „Фільмовий режисер" монольоґ Юл. Тувіма, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт симф. орх., 22.00, 22.10 Спортові вістки, 22.15 Танкова музика; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдицій.

Радіокутик.

РІЛЬНИЧА ПРОГРАМА.

У неділю 30. серпня год. 8.03 — „Рільнича газета". Год. 8.22 — „Перегляд ринків рільних продуктів". Год. 14.30 — беседа п. н. „Плекання городовини на селі". Год. 14.45 — беседа п. н. „Рільничі аказівки на осінь 1936 року".

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.88—89.45, Дол. американські 5.32.50 — 5.29.50, Доляри канад. 5.31.50 — 5.28.50, Фльорени голянд. 361.57 — 358.85, Франки фр. 35.05.50 — 34.89,50, Франки шв. 173.54—172.70, Фунти англ. 26.81 — 26.65, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.10—19.70, Корони данські 119.59, 118.75, Корони норв. 134.68—133.70, Кор. шв. 138.23—137.25, Ліри італ. 36.50—34.50, Марки фінл. 11.82—11.60, Марки нім. 135 — 133 Шил. австр. 99 — 98. Марки нім. срібні 149—144.

Акції.

Банк Польський 95, Ліпьпоп 12.50, Моджеів 5.75, Стараховичі 32.25.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 62, 2. ем. 61.25, 5 конв. 47.50, 4 прц. прем. дол. 48.20, 7 прц. стаб. 49—50,

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 48—50, 4 прц. Л. З., Бк Г. 38.50—40. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 41—44, 4 прц. ТКЗ. 38.50—40, 4 і пів прц ТКЗ. 40— 42, 4 і пів прц. БГК. 62.50—65, 4 прц. БГК. 61.50—65.

Долярівка 47.50—48.50, 1. ем. Прем. 64—66, 2. ем. Прем. 62—64.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 26. серпня н. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	2.15 зол.
кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.20 „
1 кг. масла експорт. включно в експортовим опакуванням дає зачет	2.40 „
1 л. молока від 10. VII . . .	0.13 „
1 к. яєць	2.60 „

Тенденція на масло знижкова, на молоко слаба, на яйця вдержана,

Маслосоюз повідомляє, що в дні 26. VIII. н. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курята І. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	0.90 „
Курки без остріг І. кл. щойно від 170 кг. вгору	1.10 „
Качки молоді, тонщеві І. кл. щойно від 1.60 кг. вгору	0.90 „

Ціни денні.

Приймає птицю тільки першої класи. Гірших сортів рішуче не приймає.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.